

**CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE COORDINATING
COUNCIL OF AUDIOVISUAL
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.cca.md>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.cca.md>

DECIZIA nr. 35/214

din 20 decembrie 2018

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării postului de televiziune „Jurnal TV”, urmare a sesizării Partidului Democrat din Moldova

Pe data de 04 decembrie 2018, în adresa Consiliului Coordonator al Audiovizualului a parvenit sesizarea cu nr. 251 din aceeași dată din partea Partidului Democrat din Moldova, prin care informează *„despre gravele încălcări ale legislației în vigoare, în special sfidarea principiilor legale statuate în Codul audiovizualului din Republica Moldova, admise de către radiodifuzorul „Jurnal TV”*. Petiționarul susține că postul de televiziune „Jurnal TV” *„încalcă sistematic principiile echilibrului și pluralismului politico-social stabilite de art. 7 din Cod și sistematic se difuzează pe post informații false și neveridice, manipulatorii și rupte din context. De asemenea, regulat este deformat sensul realității prin tertipuri de montaj și informații obținute de către jurnaliști prin utilizarea unor false identități, dar cel mai grav și motivul de bază al acestei sesizări este că mai nou, persoane de la „Jurnal TV” contactează diferiți reprezentanți din instituțiile statului și se prezintă cu o identitate falsă, încercând să-i antreneze în discuții manipulatorii și să le întindă deferite capcane”*. Astfel, petiționarul menționează că la 29 noiembrie 2018, postul de televiziune „Jurnal TV” a difuzat o știre intitulată *„Angajați de la poștă, emisari ai PD”* în cadrul căreia niște angajați ai postului au folosit în mod fals și abuziv identitatea Partidului Democrat din Moldova, prezentându-se în discuțiile cu interlocutorii intervievați ca fiind reprezentanți ai PDM. Totodată, Partidul Democrat din Moldova declară că, contrar principiilor de comunicare audiovizuală, *„postul de televiziune „Jurnal TV” distribuie știri fabricate și mincinoase, pretinzând că informațiile au fost comunicate radiodifuzorului de o persoană anonimă, „locuitoare a orașului Florești”*. *Faptele expuse în cadrul acestei știri nu sunt veridice, radiodifuzorul încălcând astfel prevederile art. 7 alin. (4) lit. a) din Codul audiovizualului: „Pentru a asigura în cadrul emisiunilor informative ale radiodifuzorilor respectarea principiilor echilibrului social-politic, echidistanței și obiectivității, aceștia vor plasa fiecare știre astfel încât informația care compune știrea să fie veridică”*. În concluzie, Partidul Democrat din Moldova remarcă faptul că prin furtul grosolan de identitate și prezentarea informațiilor manipulatorii obținute prin astfel de tertipuri ilegale, postul de televiziune „Jurnal TV” dă dovadă de o atitudine incorectă față de cetățeni, opinia publică fiind astfel *„intoxicată cu informații obținute prin metode frauduloase”*.

Reieșind din cele expuse, Partidul Democrat din Moldova solicită CCA, în conformitate cu prevederile art. 37 din Codul audiovizualului, de a efectua controlul respectării prevederilor art. 7 din Codul audiovizualului de către postul de televiziune „Jurnal TV”, *„în special prin identitatea falsă utilizată de reporter pentru realizarea știrii, dar și pentru difuzarea neadevărului din reportajul intitulat „Angajați de la poștă, emisari ai PD”*.

Prin scrisoarea nr. 776 din 07.12.2018, în temeiul prevederilor art. 37 alin. (2) din Codul audiovizualului, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a solicitat ÎCS „REFORMA ART” SRL, fondatoarea

postului de televiziune „Jurnal TV”, opinia, în scris, referitor la sesizarea Partidului Democrat din Moldova.

Prin scrisoarea nr. 261-R/18-E din 17.12.2018, ÎCS „REFORMA ART” SRL a comunicat CCA că apreciază cererea PDM ca *„fiind o tentativă directă de persecutare și intimidare pentru dezvăluirea informațiilor critice despre această formațiune, care formează componența infracțiunii prevăzute de art. 180¹ alin. (3) lit. b) Cod penal, după indicii intimidarea mass-media sau a jurnalistului pentru critică, săvârșită de două sau mai multe persoane. Aceste acțiuni sunt cu atât mai grave, cu cât parvin în numele unei formațiuni care controlează, în totalmente, puterile legislative, executivă și judecătorească din țara noastră, precum și instituția de reglementare – Consiliul Coordonator al Audiovizualului, iar cererea dată este percepută de toate aceste structuri ca fiind indicații directe la acțiune!”*

ÎCS „REFORMA ART” SRL a declarat că astfel de conduită a PDM are scop discreditarea postului de televiziune „Jurnal TV” și diminuarea informațiilor deconspirate, reprezentând o modalitate de apărare din partea acestei formațiuni politice, care, *„în loc să înceteze acțiunile la limita legii, a decis să pedepsească postul de televiziune „Jurnal TV”, antrenând în această activitate instituția de reglementare (CCA), controlată prin intermediul unor membri aserviți”*.

Radiodifuzorul mai susține că toate reportajele difuzate de către postul de televiziune „Jurnal TV” sunt bazate pe fapte reale, evenimente curente, relatate de martori oculari sau reies din documente certe, în toate cazurile fiind solicitate pozițiile tuturor persoanelor implicate, iar în cazul refuzului din partea celor vizați, postul specifică acest fapt.

Cu referire la reportajul menționat în sesizare, ÎCS „REFORMA ART” SRL a accentuat că la realizarea acestuia *„au fost respectate întocmai prevederile speciale aferente activității jurnalistului sub acoperire, la investigarea unui caz de interes sporit, la caz fiind vorba și despre normele incluse în pct. 6 din Codul deontologic al jurnalistului, care prevăd că folosirea tehnicilor speciale de investigare jurnalistică (cameră video ascunsă, dictafon mascat etc.) este justificată doar atunci când există un interes public și când informațiile nu pot fi obținute prin alte mijloace; utilizarea tehnicilor speciale de investigație trebuie să fie menționată explicit în momentul publicării informațiilor. Respectând aceste norme, la publicarea reportajului am informat publicul despre tehnicile speciale utilizate, iar caracterul informațiilor obținute demonstrează un interes public sporit”*.

Radiodifuzorul afirmă că la realizarea reportajului au acționat în direcția protejării surselor care riscuau sancțiuni și alte urmări nefavorabile, în cazul dezvoltării lor. În acest context, ÎCS „REFORMA ART” SRL face trimitere la prevederile pct. 3 din Codul deontologic al jurnalistului: *„Jurnalistul protejează identitatea surselor, inclusiv în fața instanței de judecată, procurorilor, polițiștilor și alte organe de drept. Protecția secretului profesional și a confidențialității surselor este în egală măsură un drept și o obligație a jurnalistului”* și art. 13 din Legea cu privire la libertate de exprimare, care prevede că *„orice persoană care efectuează o activitate cu caracter jurnalistice de colectare, primire și distribuire a informației către public, precum și persoana care colaborează cu acestea, are dreptul de a nu dezvălui identitatea sursei sau orice alte informații care ar duce la identificarea sursei; persoana care a distribuit publicului informația obținută din surse confidențiale nu poate fi obligată să dezvăluie identitatea sursei în cadrul unui proces civil sau contravențional”*. Totodată, radiodifuzorul declară că nici într-un caz nu dorește să fie asimilat cu denumirea PDM, astfel nu poate fi vorba despre un furt de identitate. În contextul celor expuse, ÎCS „REFORMA ART” SRL solicită CCA *„să dispună respingerea sesizării depuse de PDM, ca fiind vădit neîntemeiată, precum și invităm instituțiile străine și ambasadele indicate să urmărească îndeaproape acest caz, pentru a nu admite intimidarea presei libere la exercitarea activităților de investigare a subiectelor de interes public, în cadrul cărora sunt demascate activități para legale comise de această formațiune”*.

În temeiul prevederilor art. 37 alin. (3) lit. c) și art. 40 alin. (1) lit. d) din Codul audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a efectuat monitorizarea buletinului informativ „Jurnalul orei 19”, difuzat de postul de televiziune „Jurnal TV”, la care se face referință în sesizare. Astfel, la data de 29 noiembrie 2018, postul de televiziune „Jurnal TV” a difuzat, în cadrul buletinului de știri „Jurnalul orei 19”, subiectul „*Angajați de la poștă, emisari ai PD*” (ora de difuzare: 19:01:33). În subiect, prezentatoarea vine cu informația că: „*Partidul Democrat a găsit cine să-i facă agitație electorală prin sate și orașe. Poștașii din raionul Florești au primit indicații clare să colecteze semnături și să-i convingă pe oameni să voteze pentru PD în luna februarie. Șefa oficiului poștal central din Florești, Alina Maxian, neagă acest lucru, dar reporterul nostru a obținut în exclusivitate documentele ce confirmă intenția partidului de la putere*”. În continuare, reporterul vine cu detalii: „*Săptămâna trecută, la poșta din Florești au fost chemați toți angajații, cărora li s-a ordonat să devină mesagerii Partidului Democrat. Sursa noastră, care își păstrează anonimatul, ne-a mărturisit că indicația a fost una – poștașii trebuie să-i convingă pe oameni să voteze, în ziua de 24 februarie, un singur partid*”. În subiect este prezentată o intervenție telefonică cu o locuitoare anonimă a orașului Florești, care spune: „*Li s-a spus că sunt datori să umble prin oraș și să adune iscălituri de la 50 de persoane și să facă agitație pentru Partidul Democrat. Li s-a înmănat câte un caiet și două fișe, acolo totul se referea la Partidul Democrat – Ce ajutoare, cum privesc ei Partidul Democrat? și să-i convingă pe alegători, pe oameni, să voteze pentru PD*”. Tot aici, reporterul susține că: „*Angajații de la poșta Florești au primit și niște formulare, pe care scrie „pentru agitatori PDM, etapa întâi*”. Fișa are mai multe rubrici, unde trebuie să fie indicat, obligatoriu, numele și prenumele angajatului și opțiunea politică a acestuia. Cea de-a doua fișă reprezintă, de fapt, un model de raportare pentru agitatori, adică pentru angajații oficiului poștal. Această fișă conține o serie de rubrici, între care, „numărul de persoane contactate pro PDM, contra PDM, indeciși sau alegători care vor vota alt partid”. Pe lângă acestea, mai sunt câteva rubrici, unde trebuie să fie indicat și numărul de locuințe la care nu a răspuns nimeni, precum și tipul și numărul materialelor electorale distribuite fiecărui alegător în parte. Femeia care ne-a contactat afirmă că șefa oficiului poștal Florești, Alina Maxian, i-ar fi amenințat pe angajați cu pierderea locului de muncă dacă nu vor face ce li se cere”. În acest context este difuzată o altă secvență audio cu locuitoarea (anonimă) din orașul Florești, care menționează: „*Lumea, și ea e contra la așa ceva, dar și lumea, dar mă scuzați, eu lucrez aici și în alt loc nu mă pot duce și s-a pus în vedere ca ei personal să voteze, pe data de 24 februarie, pentru Partidul Democrat, în alt mod, știți voi ce o să pățiți, o să rămâneți fără o bucată de pâine. Adică, vor fi dați afară de la lucru*”. Reporterul afirmă că „*la cea din urmă ședință, la oficiul central au fost invitați șefii poștelor satești*”, după care urmează o secvență audio din conversația telefonică a reporterului „Jurnal TV” cu locuitoarea anonimă din or. Florești: „*Mai pe scurt, iată așa, ei au dat indicații la toți lucrătorii să facem agitație și noi, printre altele, să votăm pentru Partidul Democrat, deoarece uitați-vă câte au făcut. Ei fac drumuri și iluminare prin sate, o să mărească pensia, salariul, și ne îndeamnă să votăm PD*”. De cealaltă parte, șefa oficiului poștal Florești, Alina Maxian, infirmă aceste informații și declară că: „*Nu este adevărat. Nu știu de unde ați intrat Dvs. în posesia unei astfel de informații și nici nu am organizat nicio ședință, pentru a organiza ședințe pe tot raionul este nevoie de documente confirmative, fiindcă nu-i poți chema așa pe șefi*”.

În continuare, reporterul menționează că „*pentru a afla care este situația reală, un reporter „Jurnal TV” a sunat la Oficiul central al poștei din Florești, prezentându-se reprezentant al Partidului Democrat*”. În reportaj apare intervenția telefonică cu un colaborator, care susține: „*A fost repartizarea pe microsectoare, respectiv ne-am deplasat la sectoarele care ne-au fost repartizate. Am fost la domiciliu la persoane și am întrebat datele care erau acolo pe formular – pro PDM, adresa, telefonul, dacă sunt simpatizanți ai PDM, dacă nu, pentru ce partid? Sunt multe păreri, care mai vor schimbări,*

care sunt mulțumiți. Așa, în linii generale, pot să vă spun din câte eu am fost și am întrebat pe oameni... cam la vreo trei zeci de apartamente în sectorul care mi s-a oferit, eu am discutat”.

La finele subiectului, reporterul afirmă că a încercat să ia legătura cu purtătorul de cuvânt al PD, Vitalie Gămurari, dar acesta avea telefonul închis.

Urmare a analizei calitative s-a atestat că la difuzarea subiectului menționat în sesizarea nr. 251 din 04 decembrie 2018, parvenită din partea Partidului Democrat din Moldova, postul de televiziune „Jurnal TV” nu a comis derogări de la legislația audiovizuală în vigoare.

Este de specificat că prin scrisoarea nr. 775 din 07.12.2018, petiționarul a fost informat despre prevederile art. 16 din Codul audiovizualului, conform cărora, persoana care se consideră prejudiciată urmează să solicite acordarea dreptului la replică sau rectificare nemijlocit de la radiodifuzorul care a difuzat informația, înaintând cererea respectivă în termen de 20 de zile de la difuzarea emisiunii.

În cadrul dezbaterilor publice, Dragoș Vicol, președintele Consiliului Coordonator al Audiovizualului, a specificat că subiectul respectiv este o știre clasică ce are la bază utilizarea unor tehnici speciale, după cum susține și postul de televiziune „Jurnal TV”, cu mențiunea că altfel nu ar fi putut intra în posesia unei informații de interes public. Dragoș Vicol consideră că tendința postului de televiziune „Jurnal TV” sau a oricărui alt post de televiziune de a decide dacă este absolut obligatorie aplicarea acestor măsuri pentru a obține o informație poate fi pusă la îndoială, dacă doar prin asemenea metode putea fi identificată „pretinsa” informație de interes public. În opinia președintelui CCA, asemenea acțiuni sunt la limita legalității, însă Consiliul Coordonator al Audiovizualului nu are dreptul să intervină sau să facă ingerințe în activitatea editorială a radiodifuzorilor. Dragoș Vicol a reiterat că CCA se ghidează în exclusivitate de prevederile legii și activează prin prisma Codului audiovizualului, care, în cazul respectiv, nu prevede sancțiuni pentru utilizarea unei false identități la identificarea unei informații de interes public. Totodată, președintele CCA a specificat că, conform art. 16 din Codul audiovizualului, persoana care se consideră prejudiciată urmează să solicite acordarea dreptului la replică sau rectificare nemijlocit de la radiodifuzorul care a difuzat informația, înaintând cererea respectivă în termen de 20 de zile de la difuzarea emisiunii.

Tot în cadrul dezbaterilor publice, membrii CCA i-au recomandat postului de televiziune „Jurnal TV” ca la realizarea materialelor jurnalistice să insiste la obținerea reacției tuturor părților vizate și să respecte normele deontologice.

În conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

1. A respinge sesizarea Partidului Democrat din Moldova nr. 251 din 04.12.2018, ca neîntemeiată (PRO – (6) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, A. COZMA, D. CURNIC, și O. GUȚUȚUI).

2. A lua act de rezultatele monitorizării postului de televiziune „Jurnal TV” (PRO – (6) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, A. COZMA, D. CURNIC, și O. GUȚUȚUI).

3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

4. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

PREȘEDINTELE
Consiliului Coordonator
al Audiovizualului

Dragoș VICOL